

วัคซีนไขหวัดใหญ่ 4 สายพันธุ์ กับเรื่องที่คุณควรรู้

ศูนย์ : ศูนย์สุขภาพเด็ก

บทความโดยแพทย์ : พญ. อติรัตน์ แก้วเงิน

หลายๆ คน โดยเฉพาะพ่อแม่เมื่อใหม่มักคิดว่าโรคไขหวัดใหญ่จะแพร่ระบาดเฉพาะฤดูฝนและฤดูหนาวเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วโรคไขหวัดใหญ่มีการแพร่ระบาดได้ตลอดทั้งปี เกิดได้กับทุกเพศทุกวัย

โดยไม่จำกัดแค่ในเด็กเล็กหรือคนที่มีสุขภาพอ่อนแอเท่านั้น

แม้แต่ผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงก็สามารถติดเชื้อไวรัสไขหวัดใหญ่และเป็นพาหะแพร่กระจายเชื้อให้แก่ผู้รอบข้างได้

รู้จักเชื้อไขหวัดใหญ่

โรคไขหวัดใหญ่สาเหตุคือ ไวรัสที่มีชื่อว่า “อินฟลูเอนซาไวรัส (Influenza virus)” ที่อยู่ในน้ำมูก น้ำลาย หรือเสมหะของผู้ป่วย และติดต่อผ่านการไอ จาม หรือหายใจรดกัน เมื่อติดเชื้อในทางเดินหายใจส่วนบนแล้ว จะทำให้มีไข้สูง ไอ น้ำมูก คัดจมูก จาม มีอาการปวดเมื่อยตามตัว อ่อนเพลียคล้ายกับไขหวัด

แต่อาการจะมากกว่าในเด็กเล็กน้อยกว่า 2 ขวบ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัวเรื้อรังอาจเกิดอาการที่รุนแรง และเกิดภาวะแทรกซ้อนได้ เช่น ปอดอักเสบและสมองอักเสบ นอกจากนี้ยังทำให้โรคประจำตัวมีอาการกำเริบจากการติดเชื้อ เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคเกี่ยวกับตับและไต

วัคซีนไขหวัดใหญ่ 4 สายพันธุ์ มีอะไรบ้าง

วัคซีนไขหวัดใหญ่จะมีส่วนประกอบของไวรัส Influenza Virus 4 สายพันธุ์ คือ

- สายพันธุ์ A แบ่งย่อย 2 สายพันธุ์ คือ H1N1, H3N2
- สายพันธุ์ B แบ่งย่อย 2 สายพันธุ์ คือ Yamagata, Victoria

ซึ่งสายพันธุ์ที่บรรจุในวัคซีนจะเปลี่ยนแปลงไปทุกปี

ฉีดวัคซีนไขหวัดใหญ่ ป้องกันได้

ไขหวัดใหญ่สามารถป้องกันได้ด้วย การฉีดวัคซีนซึ่งเป็นวัคซีนที่ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ โดยใช้เวลา 2 สัปดาห์ในการสร้างภูมิคุ้มกันช่วยป้องกันการติดเชื้อไขหวัดใหญ่ สายพันธุ์เดียวกันหรือสายพันธุ์ที่ใกล้เคียงกับที่บรรจุในวัคซีน ภูมิคุ้มกันอยู่ได้ประมาณ 1 ปี จึงควรฉีดเป็นประจำทุกปี

วัคซีนไขหวัดใหญ่ใครบ้างที่ควรฉีด

1. บุคคลทั่วไป สามารถฉีดได้ทุกช่วงอายุ
2. กลุ่มเสี่ยงที่ต้องฉีด
 - เด็กเล็กอายุ 6-23 เดือน
 - เด็ก หรือผู้ใหญ่ที่มีโรคประจำตัว เช่น หอบหืด หัวใจ ตับ เบาหวาน ปอดเรื้อรัง โรคไต โรคเลือด ภูมิคุ้มกันบกพร่อง หรือต้องรักษาด้วยยาแอสไพริน เป็นประจำนานๆ
 - หญิงตั้งครรภ์ 4 เดือนขึ้นไป หรือหลังคลอดไม่เกิน 4 สัปดาห์
 - นักท่องเที่ยว ที่จะเดินทางไปต่างประเทศที่อาจมีการระบาด
 - ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป
 - ผู้ที่มีน้ำหนักตัวตั้งแต่ 100 กิโลกรัม หรือดัชนีมวลกายตั้งแต่ 35 กก./ตรม.

ใครไม่ควรฉีดวัคซีนหรือควรเลื่อนการฉีดวัคซีนไขหวัดใหญ่

1. เด็กอายุน้อยกว่า 6 เดือน
2. ผู้ที่เคยฉีดวัคซีนไข้วัดใหญ่แล้วมีอาการแพ้อย่างรุนแรง
3. หากมีไข้ เจ็บป่วยเฉียบพลัน หรือโรคประจำตัวมีอาการกำเริบควบคุมไม่ได้ ควรเลื่อนการฉีดวัคซีนออกไปก่อน กรณีเป็นหวัดเล็กน้อย ไม่มีไข้ สามารถรับการฉีดวัคซีนได้

ผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการฉีดวัคซีน

- อาการเฉพาะที่บริเวณที่ฉีด เช่น ปวด บวม แดง เกิดภายใน 24-48 ชั่วโมงหลังฉีด แต่อาการจะหายไปเองภายใน 2-7 วัน
- หลังฉีดบางรายจะมีไข้ต่ำๆ รู้สึกไม่สบายตัว ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ อาจเริ่มมีอาการภายใน 6-12 ชั่วโมง และอาจเป็นนาน 1-2 วัน โดยไม่ต้องรับการรักษา

ข้อควรปฏิบัติภายหลังการฉีดวัคซีนไข้วัดใหญ่

1. ไม่ควร นวด คลึง บริเวณที่ฉีด
2. หากมีอาการไข้ รู้สึกไม่สบายตัว ปวดกล้ามเนื้อและข้อ ปวดศีรษะ สามารถรับประทานยาแก้ปวดเพื่อบรรเทาอาการได้
3. หากมีอาการผิดปกติรุนแรงหรือสงสัยในการปฏิบัติตัวเพิ่มเติม แนะนำให้มาพบแพทย์

ทั้งนี้เชื้อไวรัสไข้วัดใหญ่ทั้งสายพันธุ์ A และ B จะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงเป็นเหตุให้มีการแพร่ระบาดทุกปี การฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้วัดใหญ่เป็นประจำทุกปี เป็นอีกหนึ่งวิธีที่สามารถป้องกันโรคไข้วัดใหญ่ได้ ลดความรุนแรงในการเกิดโรค ลดโอกาสการนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล